

Overgang veilige groep 8 naar brugklas erg groot

De overgang van groep 8 naar de brugklas is groot. De meeste leerlingen kunnen die verandering wel aan en zijn tegen de herfstvakantie gewend aan de nieuwe situatie. Maar er zijn er ook behoorlijk wat die tegen problemen aan lopen. Een van hen is Ouail El Amraoui (13). Hij zat koud in de brugklas toen een stel jongens uit de bovenbouw hem begon uit te dagen. Het liep uit de hand en hij werd van school gestuurd. Nu krijgt hij hulp van *School's cool*.

**'Ik evolueer...
net als een
pokémon!'**

Ouail leert van zijn begeleider Ewoud hoe hij maximaal kan gamen en basketballen om ook zijn huiswerk te doen.

Ik moet altijd iets in mijn handen hebben', vertelt Ouail in zijn huis op het levendige Amsterdamse Bickerseiland, terwijl hij heen en weer wiebelt op een stoel. Buiten raast een trein over de spoordijk en er klinkt schel gegil van spelende kinderen. Ouail speelt met een stift van zijn knutselende zusje naast hem. Dan veert hij op: 'Even een glas water pakken!' En hup, hij is weer weg. Zijn moeder Ouafa lacht. 'Typisch Ouail. Die kan met geen mogelijkheid stilzitten.'

De stap van groep 8 naar de middelbare school, dat was een flinke, vertelt ze. Eigenlijk hadden ze hem een jaar willen laten overdoen, maar Ouail torent met zijn lengte flink boven zijn leeftijdsgenootjes uit en is leergierig. Het was flink wennen. Vroeger lagen er boeken op school, nu moest hij ze zelf kaffen en meenemen. Op de basisschool had hij maar één meester, nu waren dat er een heleboel, met elk z'n eigen gebruiken en regels. 'Hij vond het verwarrend en raakte overprikkeld', vertelt zijn moeder Ouafa. Ondanks z'n gefriemel luistert Ouail aandachtig en hij knikt. 'Alles was anders. Ik kon het niet meer bijhouden.'

THUISZITTEN

Na een incident in de aula met de hem pestende jongens zat hij ineens thuis, een lange, vervelende maand. Er werd besloten een leraar langs te laten komen, meester Halil, maar die bracht vooral veel lesstof mee, en weinig regelmaat. Het lukte hem niet om Ouail te motiveren en hij schakelde de hulp in van de organisatie *School's cool*. Daar kwam Ewoud Langenberg (29) om te hoek kijken. De jonge marketeer werkt er als vrijwillig begeleider. 'Ik wilde al een tijdje graag vrijwilligerswerk doen en hoorde hierover van een vriend. Bij deze organisatie worden mentoren zoals ik na een training aan scholieren gekoppeld die extra steun nodig hebben bij de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs,' legt hij uit, terwijl hij plagend een sleutelbos van Ouail afpakt. 'Even rustig luisteren,' knipoogt hij naar hem. 'Leerkrachten kunnen aan de bel trekken bij *School's cool* als ze denken dat deze stap te groot is voor een leerling,' vervolgt hij. 'Dan gaan we in gesprek over welke begeleiding het beste kan werken.'

POTJES BASKETBAL

Ewoud komt al ruim acht maanden iedere woensdagavond bij Ouail thuis. Het idee is om dat ongeveer een jaar tot anderhalf jaar te doen. De eerste drie à vier maanden zijn ze veel naar buiten gegaan om potjes te basketballen en elkaar te leren kennen. 'Ik moest eerst duidelijk mijn grenzen aangeven: dit heb je aan me en zo ver kun je gaan.' Ouail wil nu 'heel, heel, heel graag' weer terug naar school, vertelt hij

zelf. Maar dat was eerst wel anders, aldus zijn mentor. 'Ouail was teleurgesteld in zijn vorige school. Hij vond het oneerlijk dat hij de schuld kreeg voor de uit de hand gelopen ruzie en was enorm gedemotiveerd. En je zou het niet zeggen nu, maar hij was ook erg gesloten.' Nu gaat hij een paar dagen in de week naar academisch centrum De Bascule, waar Ouail in een groep psychologische begeleiding krijgt. De rest van de week volgt hij een paar uur speciaal onderwijs op het Altra College. De bedoeling is dat hij steeds minder begeleiding krijgt en meer lessen.

POKÉMON

Moeder Ouafa is blij met de stappen die Ouail maakt, maar maakt zich ook zorgen. 'Voor de persoonlijke begeleiding die Ouail nu krijgt is op school geen ruimte, maar ik zou zo graag zien dat leraren toch wat tijd konden lospeuteren om kinderen bij conflicten te vertellen wat er precies misgaat. Nu blijven ze vaak met hun onbegrip en frustratie zitten en nemen ze het weer mee naar de volgende les.' Ook hoopt ze dat er meer aandacht komt voor gepest van brugklassers. 'Oudere kinderen zien de school als hun territorium en dagen de nieuwe kinderen uit. Het is een soort vicieuze cirkel, omdat ze zelf ook geplaagd zijn in de brugklas. Fijn als daar wat meer oog voor komt.' Ouail leert nu van Ewoud hoe hij goed kan plannen. 'Super lastig,' verzucht hij. 'Ik moet bijvoorbeeld bedenken hoeveel uur ik maximaal kan gamen en basketballen om ook mijn huiswerk te kunnen doen.' En hij leert beter om te gaan met zijn leraren. 'Als mijn leraar vroeg of het stil kon zijn in de klas, probeerde ik vroeger te helpen door heel hard: "Koppen dicht!"; te roepen. Nu weet ik dat ik beter zelf ook stil kan zijn en moet wachten. Anders ben ik de pineut, ook al bedoel ik het goed.' Hij denkt even na en kijkt naar Ewoud. 'Ja, dit werkt echt. Ik evolueer... net als een pokémon!'

KLEIN EN VEILIG

Ouail is niet de enige met dergelijke problemen in de brugklas. Liesbeth Doornbos (50), docent Nederlands en mentor van een brugklas vmbo-tl/havo aan de christelijke scholgemeenschap Reggesteyn in Nijverdal, heeft er dagelijks mee te maken. 'Veel van de problemen bestonden in groep 8 eigenlijk ook al, maar werden daar óf niet erkend óf er was mee te leven in de veilige, beschermde omgeving met die ene meester of juf. Pas in de brugklas komt het dan aan het licht. De overgang van groep 8 naar de brugklas is heel groot. De meesten kunnen dat wel aan en zijn tegen de herfstvakantie gewend, maar een behoorlijke groep komt echt in de problemen. Zo zijn er leerlingen die pas in de brugklas ontdekken dat ze dyslectisch zijn. Ze waren dat natuurlijk al, maar

dat komt er hier uit doordat ze veel meer leesstof hebben en vreemde talen krijgen en dan merken dat automatiseren niet lukt. Na zo'n zes weken brugklas ontdekken we elk jaar toch wel vier of vijf dyslectische kinderen, die dan meteen ondersteuning krijgen.' Ook autistische stoornissen komen regelmatig aan het licht bij de kersverse brugklassers van Doornbos. 'Dat kwam er op de basisschool misschien niet uit, omdat het daar klein en veilig was, maar dan gaat het mis op de middelbare school. En dan moet je ouders zo ver krijgen dat ze laten uitzoeken wat er aan de hand is.'

HUILEN

Plusklassen en het overslaan van groepen maken het werk van mentoren ook niet altijd even makkelijk, vertelt Doornbos. 'Leerlingen die op de basisschool in een plusklas zaten, zaten daar omdat ze heel slim waren. Daardoor hebben ze bepaalde basisvaardigheden niet voldoende geoefend, omdat ze bijvoorbeeld in de gang verrijkingsstof aan het verwerken waren. Dat komt er in de brugklas dan uit. Waar ik ook niet enthousiast over ben zijn kinderen die een klas hebben overslagen en dan heel jong bij ons op school komen. Het kan goed gaan hoor, maar vaak zijn ze sociaal-emotioneel nog niet toe aan de brugklas. Ze huilen bijvoorbeeld als ze een onvoldoende halen, ze vinden geen aansluiting bij de klas of hebben moeite met alle wisselingen van docent en lokaal.'

Liesbeth Doornbos: 'Een goede voorbereiding op de overgang van groep 8 naar de brugklas is enorm belangrijk.'

LEEG DOSSIER

Waar middelbare scholen soms ook tegenaan lopen is een matig bijgehouden dossier op de basisschool. 'Wij hadden een keer een leerling in de brugklas, die vanaf een hele kleine basisschool op het vwo terecht kwam. Hij was op de basisschool intensief begeleid in zijn kleine klas, maar in de brugklas had hij geen idee hoe hij iets moest organiseren, had hij zijn spullen niet bij zich en had een onleesbaar handschrift. Toen de mentor het basisschooldossier bekeek, bleken er echter geen bijzonderheden vermeld. Daar was dat misschien niet zo'n probleem omdat ze hem toch goed in de gaten konden houden, maar op een middelbare school met een ander tempo, leswisselingen, steeds een andere docent, is organiseren en structuur wel van belang. De mentor had er veel werk aan om deze jongen goed op de rails te zetten', zegt Doornbos. 'Een goede voorbereiding op de overgang van groep 8 naar de brugklas is enorm belangrijk. Er gebeurt al wel veel, maar voor sommige kinderen niet genoeg. Daarbij komt dat ouders zich ook niet allemaal bewust zijn van hiaten en struikelblokken bij hun kind en niet weten wat er van hun kind verwacht wordt in de brugklas. Bovendien moeten middelbare scholen zich realiseren dat een mentor van een brugklas wel enige orthopedagogische bagage moet hebben, want juist dáár kunnen problemen de kop opsteken.' ■

SCHOOL JOURNAAL

cnv ONDERWIJS

**TURKSE SPANNINGEN IN
SCHOOL? 'DOODZWIJGEN
KAN NIET'**

**MOEITE MET OVER-
GANG VEILIGE GROEP
8 NAAR BRUGKLAS**

**LESGEVEN
MET
ASPERGER**